

אקורד • אֶכּוֹרְד • aChord
פסיכולוגיה חברתית: علم النفس الاجتماعي للتغيير الاجتماعي
לשינוי חברתי: Social Psychology for Social Change

המדד לחינוך לשותפות בישראל

יוסי חסון
שימרת ברדה
פרופ' עירן הלפרין

מרכז אקורד

תו תקווה ישראלית בחינוך | יולי 2019, תמוז תשע"ט

אתגרים בחינוך לשותפות

החברה הישראלית מורכבת ממגוון רב של קבוצות חברתיות, שיוצר עושר תרבותי וחברתי, אך גם מלווה בחיכוכים בין-קבוצתיים.

- ◀ חלוקה היסטורית לארבעה זרמי חינוך נפרדים
- ◀ מפגש בין קבוצות לעיתים מעורר התנגדות
- ◀ חינוך לשותפות אינו תחום דעת מוגדר במערכת מוכוונת הישגים
- ◀ האפקטיביות של הפעולות הנעשות אינה וודאית

המענה:

בהירות המטרות והחזון לקידום
היחסים בין הקבוצות בישראל

כלים מקצועיים למחנכים

תו תקווה ישראלית בחינוך

מהלך מערכתי שנועד למסד בבתי הספר העל-יסודיים
בישראל תשתית מקצועית, מבוססת מחקר, לחינוך
לשותפות בין הקבוצות השונות בחברה הישראלית

אקורד • אֶכּוֹרְד • aChord
פסיכולוגיה חברתית: علم النفس الاجتماعي للتغيير الاجتماعي
לשינוי חברתי Social Psychology for Social Change

דמות הבוגר/ת בתחום חינוך לשותפות

מדידה בקרב בני נוער וצוות חינוכי 2018-2019

520

מורים

1450

בני נוער
מדגם מייצג

3400

תלמידי בית ספר
במהלך תקווה ישראלית

מדגמים ארציים - 1450 בני נוער בישראל

שתי מדידות ב-2018 ו-2019

השתתפות בפעילות לקידום חיים משותפים

האם אתה לוקח חלק בפעילויות שעוסקות בקידום חיים משותפים בין קבוצות במסגרת/מחוץ לבית הספר?

מחוץ לבית ספר			
כן	לא		
11.5%	69.9%	לא	במסגרת בי"ס
7.6%	11.0%	כן	

“הבוגר יחוש חלק אינטגרלי מהחברה הישראלית על תת-הקבוצות השונות שמצויות בה, יגדיר את הזהות הישראלית המשותפת כמרכיב מרכזי בהווייתו תוך מתן כבוד ושימור זהויות פרטיקולריות של תת-הקבוצות האחרות.”

**זהות
חברתית**

הזדהות קולקטיבית ◀

"היותי ישראלי הינו חלק חשוב מזהותי"

הזדהות פרטיקולרית ◀

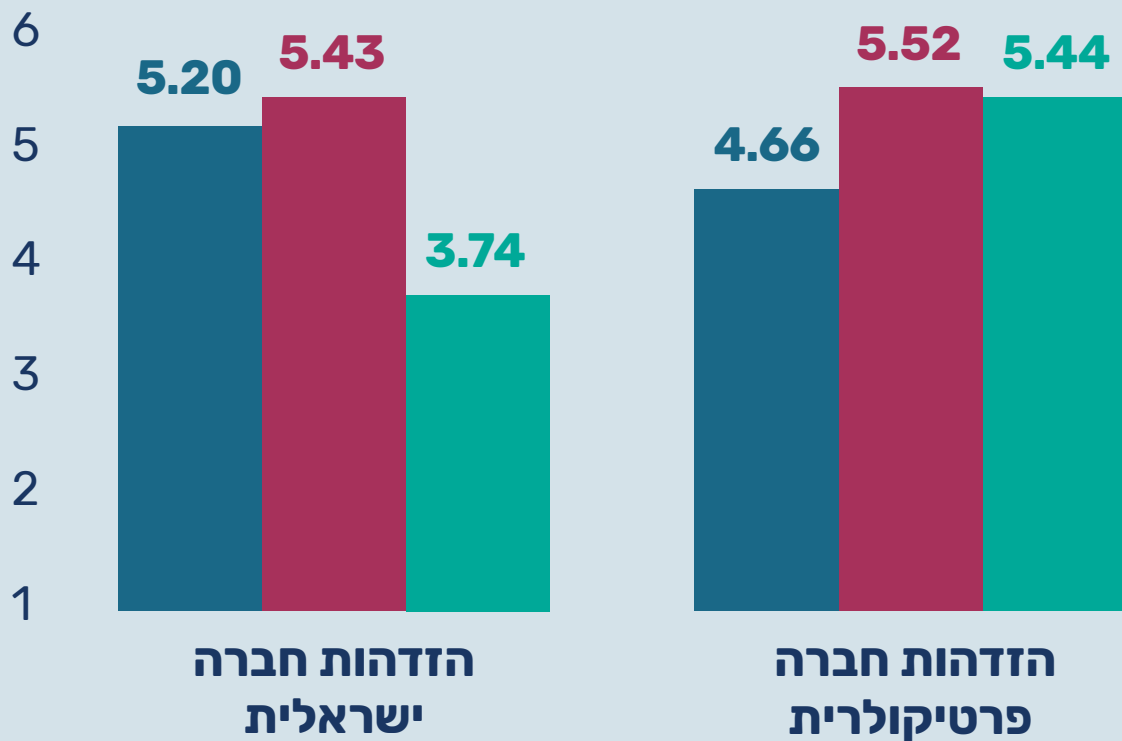
"היותי חילוני/יהודי דתי/יהודי חרדי/ערבי הינו חלק חשוב מזהותי!"

האזרה קבוצתית ◀

"יהודים חילונים/יהודים דתיים/יהודים חרדים/ערבים טובים יותר מקבוצות אחרות בכל ההיבטים."

זהות חברתית – דוגמה מתוך ממצאי המדגם הארצי

מידת ההזדהות הקבוצתית

הזדהות קולקטיבית:
"היותי ישראלי הינה חלק חשוב מזהותי."

הזדהות פרטיקולרית:
"היותי יהודי חילוני/יהודי דתי/ערבי הינה חלק חשוב מזהותי."

2019

מדגם: ■ יהודי-חילוני ■ יהודי-דתי ■ ערבי

“הבוגר ילמד להכיר ולקבל חברי קבוצות חברתיות אחרות תוך פיתוח של סובלנות לאחר ולשונה והפחתה משמעותית ברמת הסטריאוטיפיזציה, הדעות הקדומות, השנאה הבין-קבוצתית והכוונות ההתנהגותיות שנובעות מתפיסות אלו ביניהן אפליה, הדרה וחוסר סובלנות חברתית ופוליטית.”

סטריאוטיפים ◀

"מהן התכונות שמאפיינות לדעתך כל אחת מהקבוצות הבאות?
ידידותיים, בעלי מסוגלות"

הומוגניות ◀

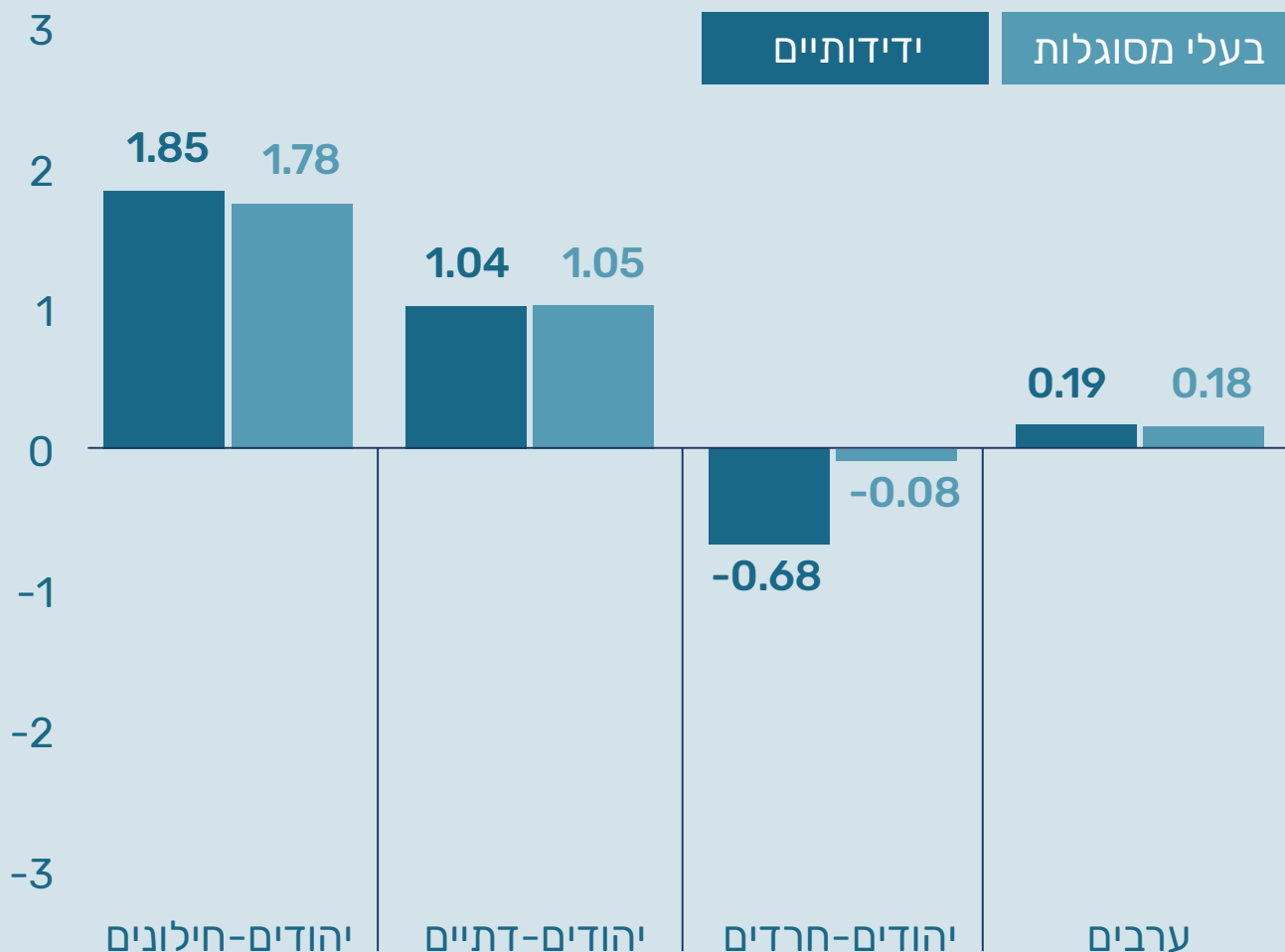
"באיזו מידה לדעתך כל החילונים/דתיים/חרדים /ערבים דומים אחד לשני?"

שנאה ◀

"באיזו מידה אתה מרגיש שנאה כלפי הקבוצות הבאות?"

אמפתיה ◀

"באיזו מידה אתה מרגיש אמפתיה (הבנה והזדהות עם רגשותיו ומצבו
של האחר) כלפי הקבוצות הבאות?"

תפיסה סטריאוטיפית של קבוצות החוץ:

"מה הן התכונות
המאפיינות כל אחת
מהקבוצות הבאות?"

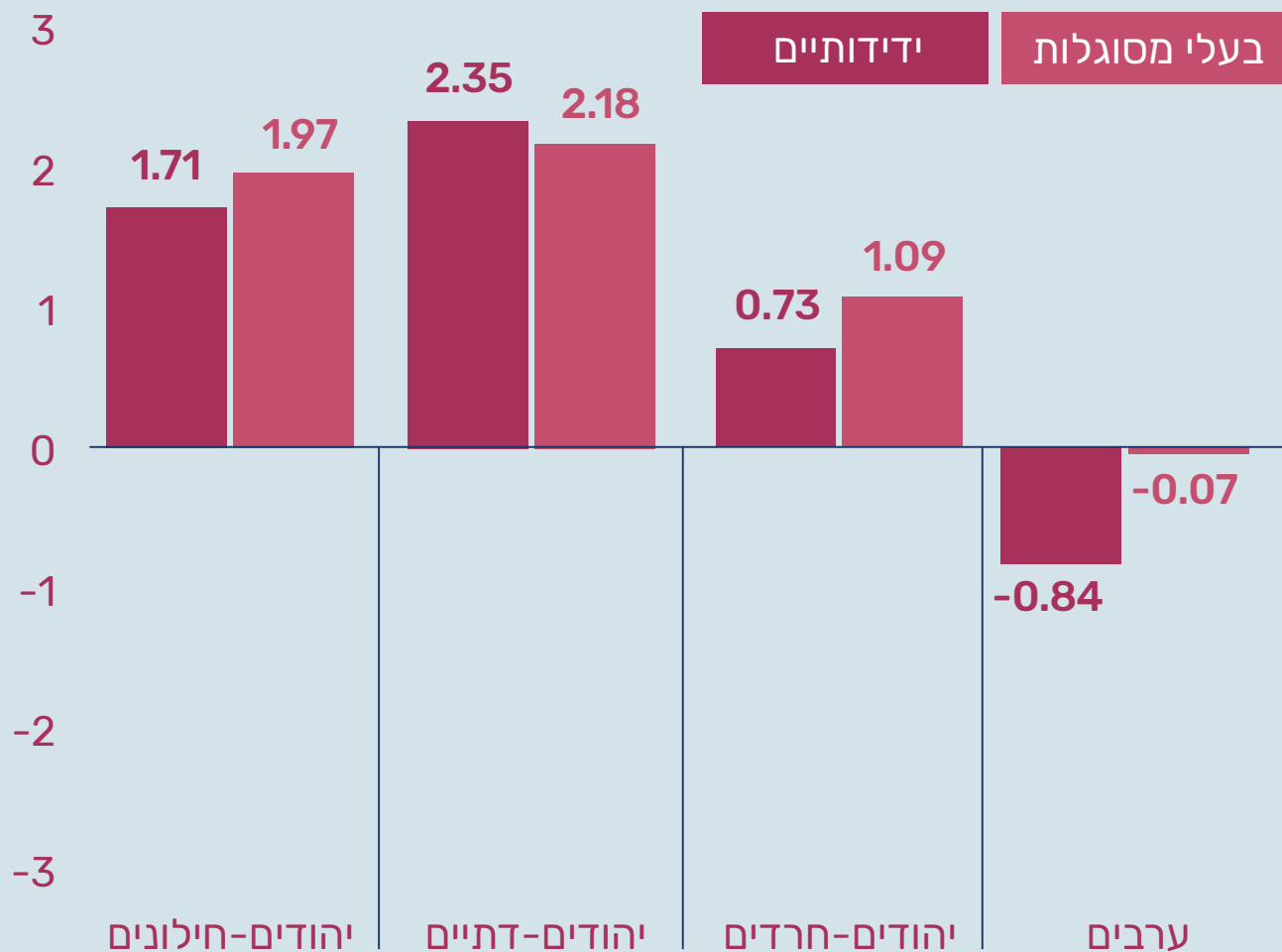
מדגם בקרב נוער
יהודי חילוני

2019

סובלנות - דוגמה מתוך ממצאי המדגם הארצי

תפיסה סטריאוטיפית של קבוצות החוץ:

"מה הן התכונות המאפיינות כל אחת מהקבוצות הבאות?"

מדגם בקרב נוער יהודי דתי

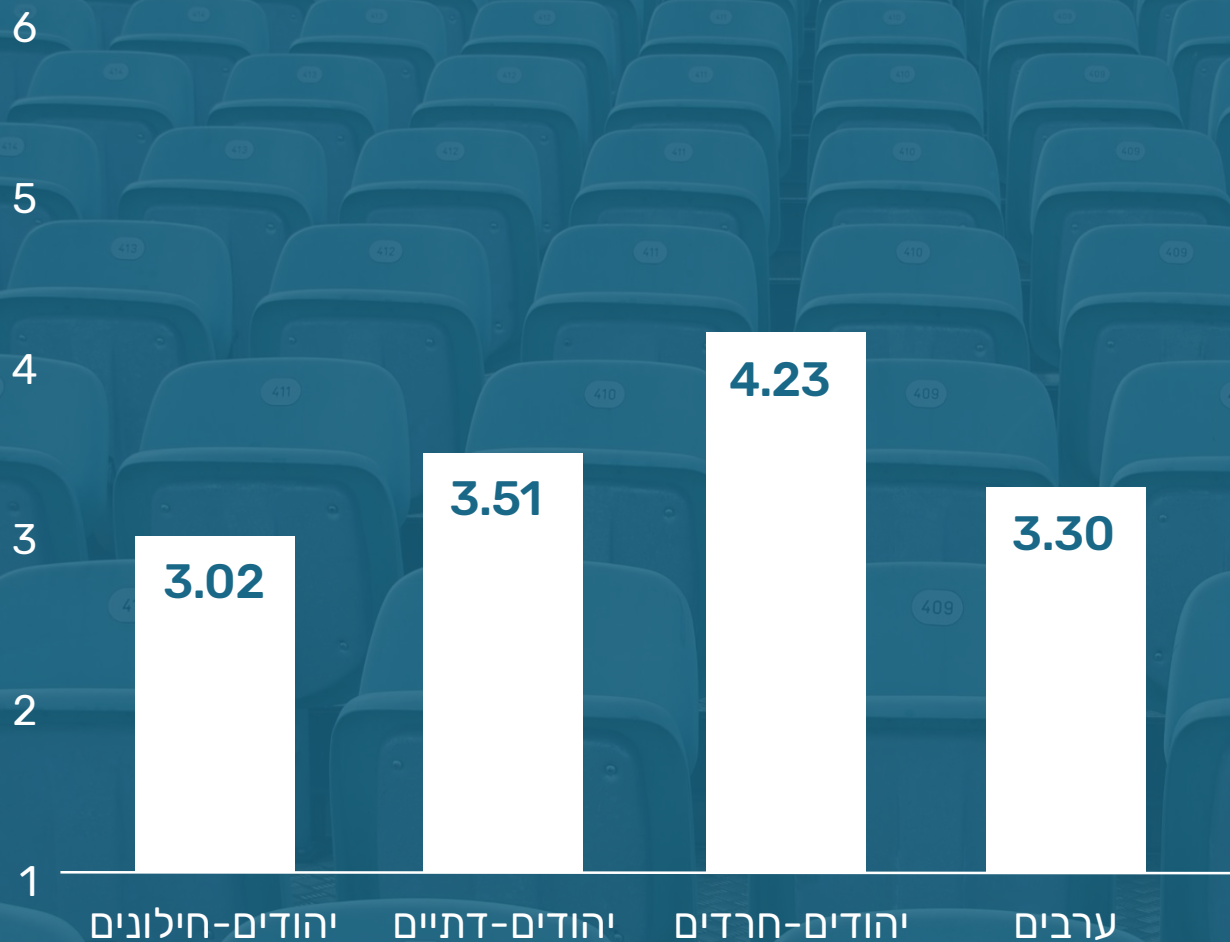
2019

תפיסה הומוגנית של קבוצות החוץ

מדגם בקרב נוער
יהודי-חילוני

2019

רגישות לאי-שוויון

“הבוגר יהיה רגיש לאי-שוויון חברתי ומבני, מעבר לזה שמופנה כלפי הקבוצה החברתית שאליה הוא שייך. הבוגר יהיה נכון לפעול באופן אקטיבי כדי להפחית אי-שוויון או עוולות בין-קבוצתיים שמופנים כלפי חברי קבוצות חברתיות שונות.”

מודעות לאי-שוויון ◀

"באיזו מידה לדעתך הקבוצות הבאות מופלות לרעה
(מקבלות פחות ממה שמגיע להן)?"

חוללות קבוצתית ◀

"ליהודים חילונים/יהודים דתיים/חרדים/ערבים במדינה
יש את היכולת לשנות ולתקן עוולות ובעיות בחברה"

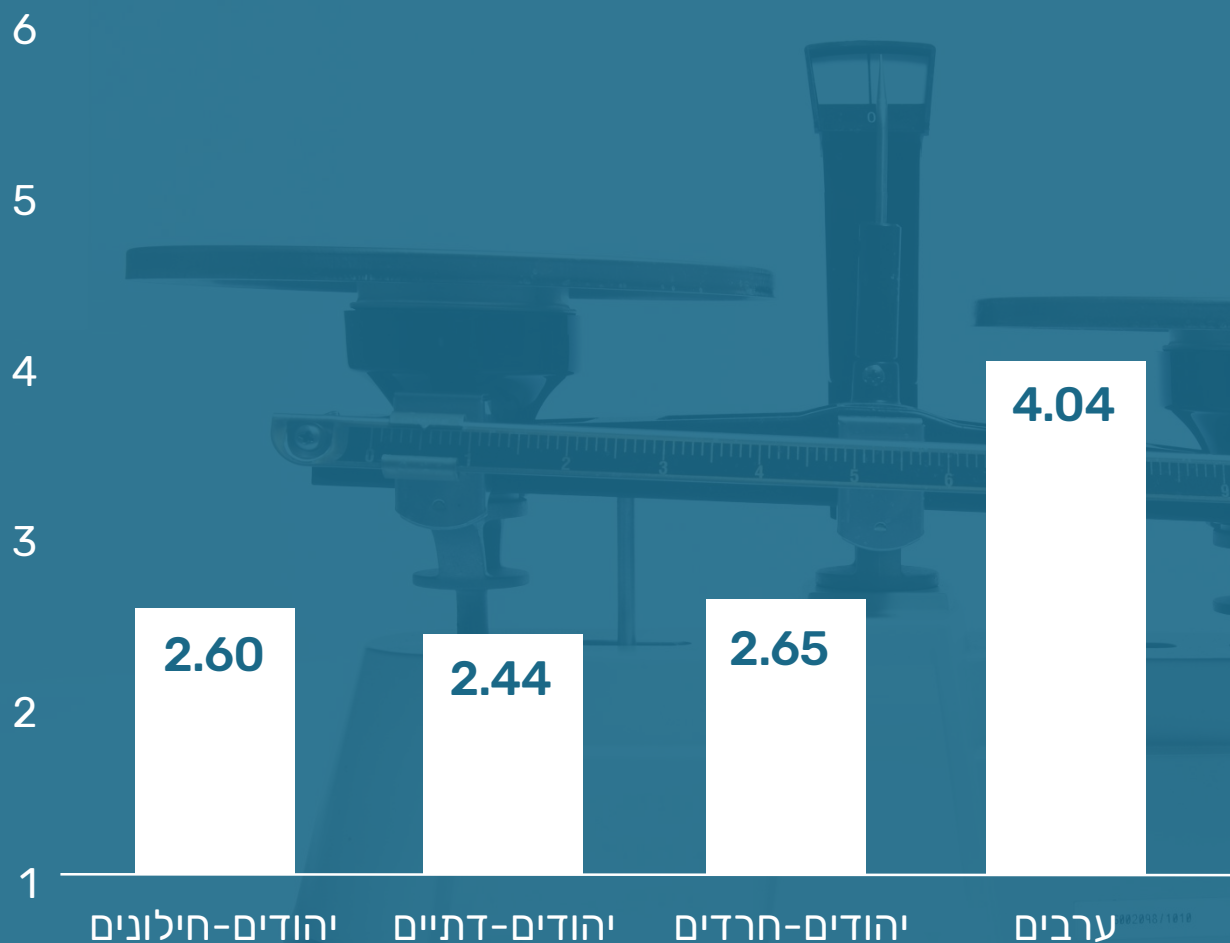
תקווה ◀

"באיזו מידה אתה מרגיש תקווה או ייאוש בנוגע לשינוי ושיפור היחסים
בין הקבוצה שלך לקבוצות הבאות?"

מודעות לאפליה

"באיזו מידה לדעתך קיימת אפליה לרעה כלפי הקבוצות הבאות (מקבלות פחות ממה שמגיע להן)?"

מדגם בקרב נוער יהודי-חילוני

2019

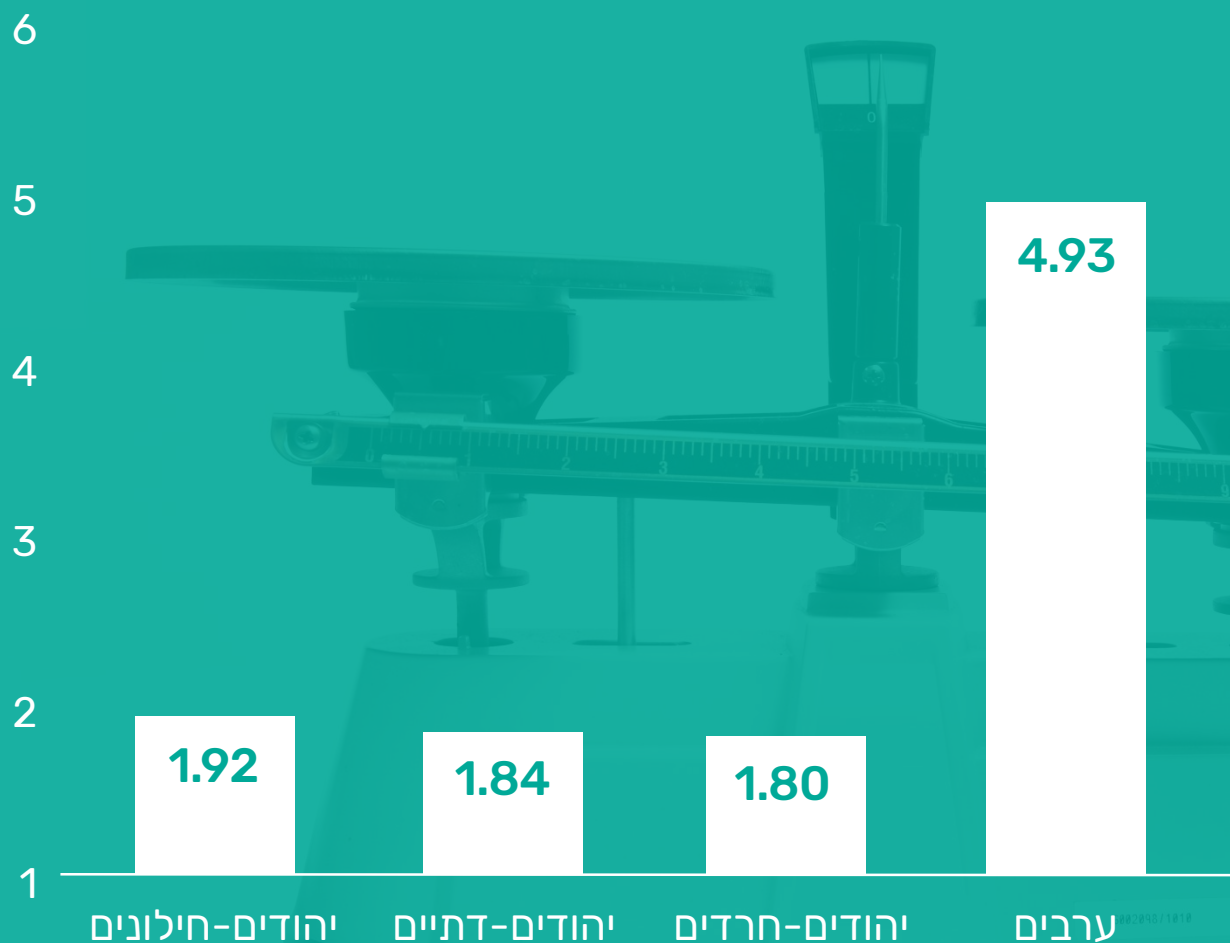

מודעות לאפליה

"באיזו מידה לדעתך
קיימת אפליה לרעה כלפי
הקבוצות הבאות (מקבלות
פחות ממה שמגיע להן)?"

מדגם בקרב נוער
ערבי

2019

דמות הבוגר - מוכנות לקרבה חברתית

**מוכנות
לקרבה
חברתית**

“הבוגר יפתח מוכנות, נכונות ומוטיבציה לקרבה חברתית עם חברי הקבוצות האחרות במגוון מסגרות החיים. הבוגר ירכוש ידע, כישורים ומוטיבציה לחיות ולפעול כחלק מסביבה מגוונת, תוך הכרה והתמודדות עם הקשיים והאתגרים הכרוכים בכך לצד הבנה של היתרונות שטמונים במרקם חיים מגוון.”

סקרנות חברתית ◀

"אני אוהב ללמוד על הקבוצות והתרבויות השונות בישראל"

מוכנות לקרבה ◀

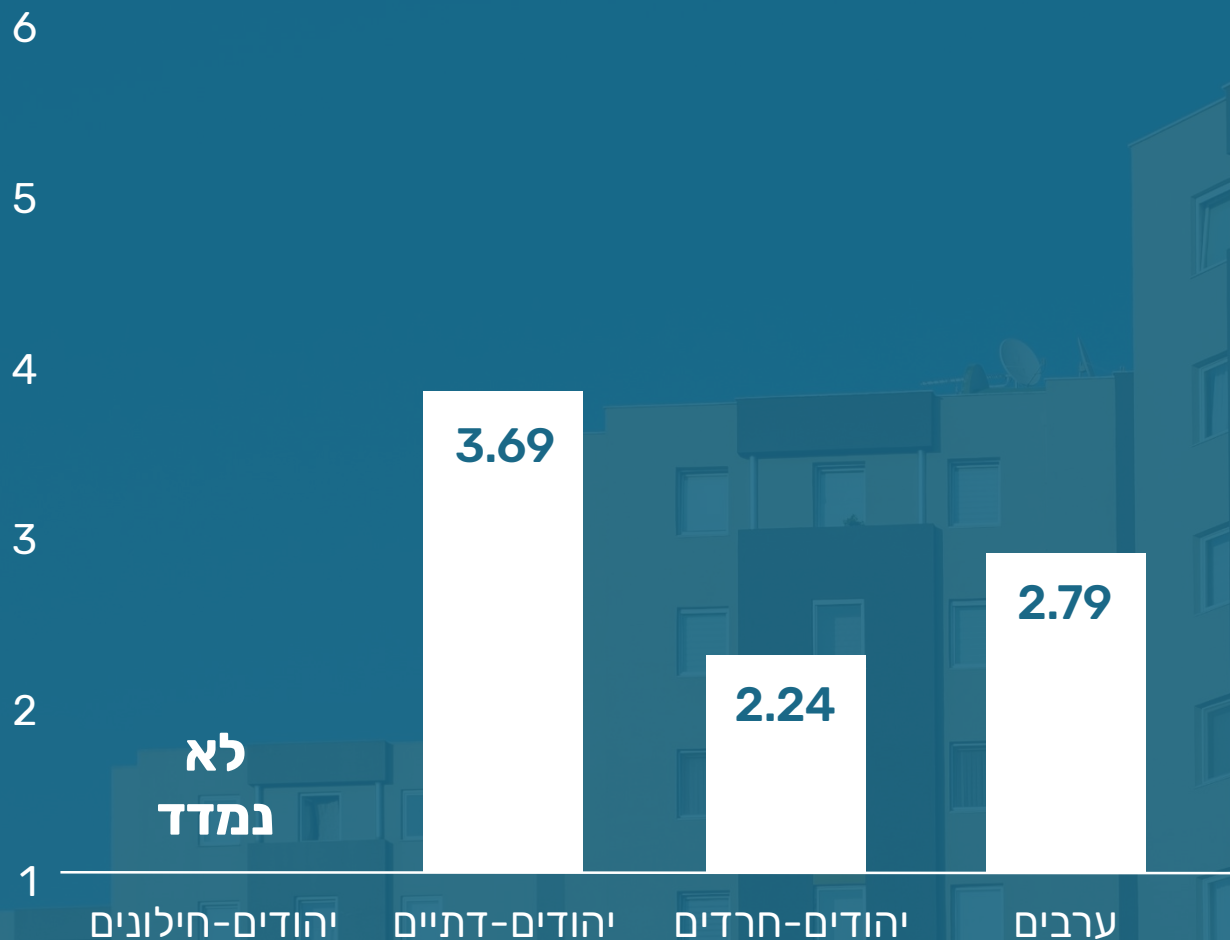
"בעוד 10 שנים באיזו מידה אתה חושב שתרצה כל אחת מהאפשרויות הבאות?
לגור קרוב ל, לעבוד עם, להיות חבר של יהודים חילונים/יהודים דתיים/יהודים
חרדים/ערבים?"

מגע ◀

כמה יהודים חילונים/יהודים דתיים/יהודים חרדים/ערבים הכרת (ברמה בסיסית
או יותר) במהלך חיירך? עם כמה מתוכם היו לך קשרים חברתיים?

מוכנות לקרבה חברתית - דוגמה מתוך ממצאי המדגם הארצי

מוכנות לקרבה

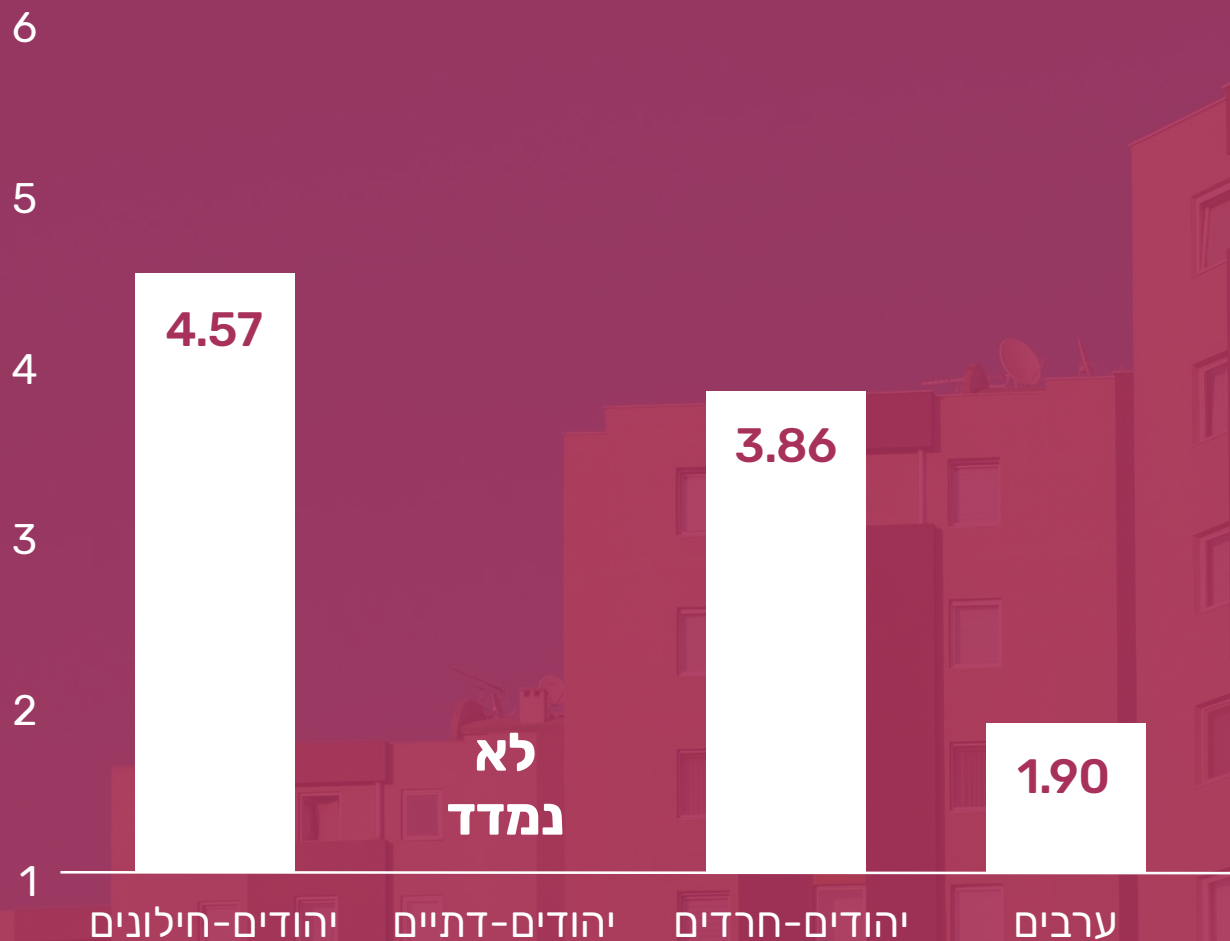
ממוצע הפריטים הבאים בעוד 10 שנים באיזו מידה אתה חושב שתרצה כל אחת מהאפשרויות הבאות "לגור קרוב ל"/"לעבוד עם"/להיות חבר/ידיד של..."

מדגם בקרב נוער יהודי-חילוני

2019

מוכנות לקרבה חברתית – דוגמה מתוך ממצאי המדגם הארצי

מוכנות לקרבה

ממוצע הפריטים הבאים
בעוד 10 שנים באיזו מידה
אתה חושב שתרצה כל
אחת מהאפשרויות הבאות
"לגור קרוב ל"/"לעבוד
עם"/להיות חבר/ידיד של..."

מדגם בקרב נוער
יהודי-דתי

2019

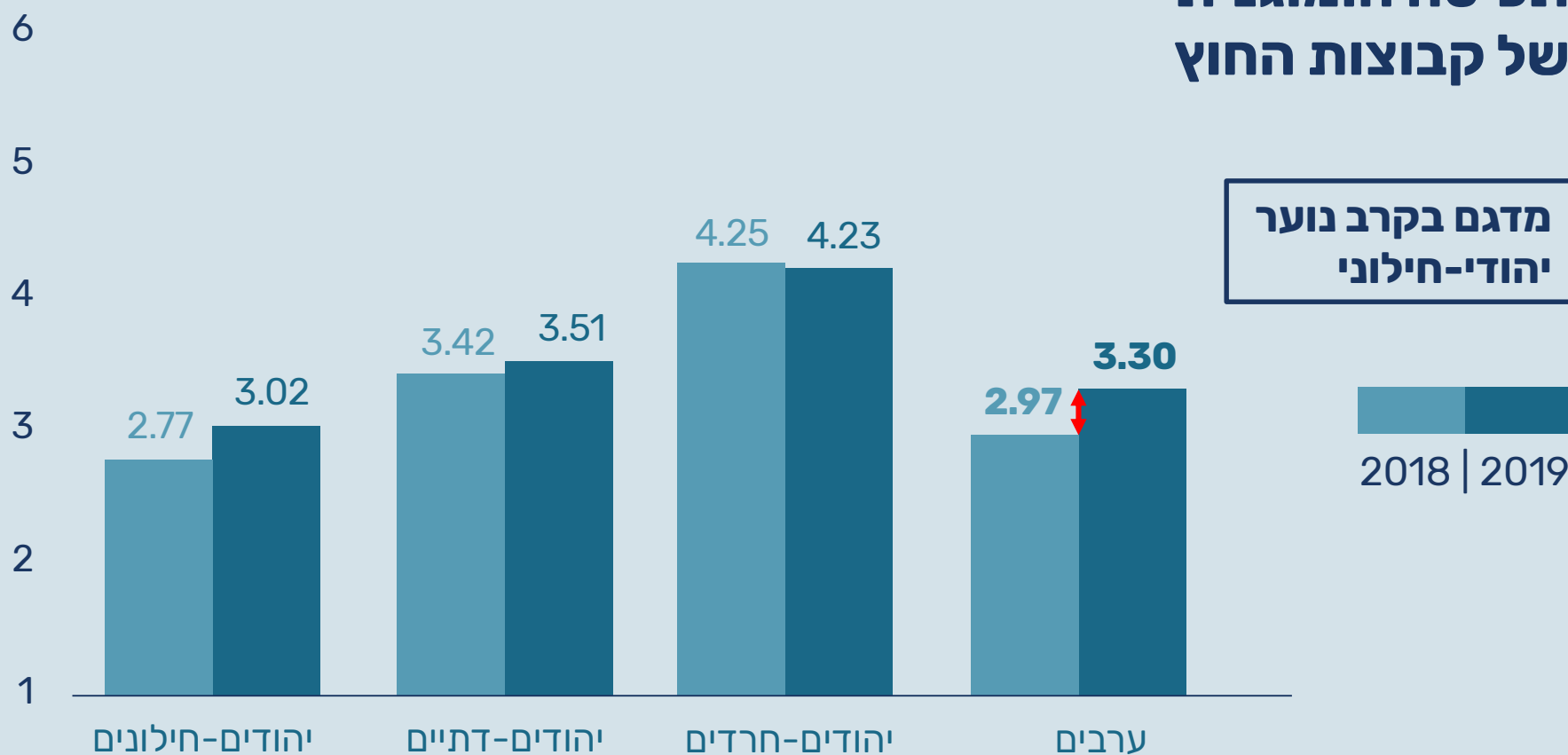

מגמות בשנתיים האחרונות

תפיסה הומוגנית של קבוצות החוץ

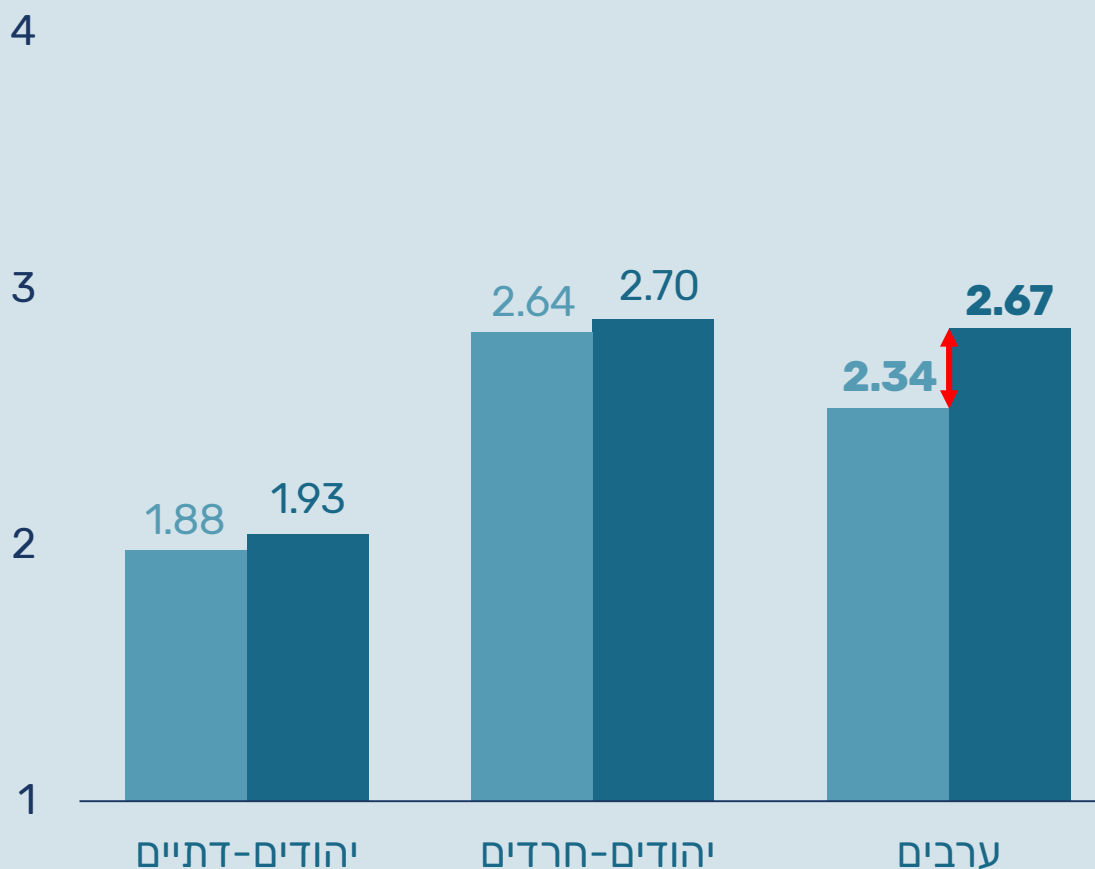

תמיכה באפליה

"באיזו מידה אתה מסכים
שצריך לשלול את זכות
ההצבעה בהתייחס
לקבוצות הבאות?"

מדגם בקרב נוער
יהודי-חילוני

2018 | 2019

תפיסה הומוגנית של קבוצות החוץ

תהליך שינוי בית ספרי

מבוסס המדד לשותפות בישראל

אקורד • אֶכּוֹרְד • aChord
פסיכולוגיה חברתית: علم النفس الاجتماعي للتغيير الاجتماعي
לשינוי חברתי: Social Psychology for Social Change

המדד לחינוך לשותפות בישראל

תודה לכל שותפינו לעשייה